

Vergaderjaar 2007–2008

29 815

Jeugdzorg 2005–2008

Nr. 161

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR JEUGD EN GEZIN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2008

Op 26 juni 2008 stelde de commissie voor Jeugd en Gezin in een algemeen overleg een aantal vragen die in mijn eerste termijn niet of onvoldoende behandeld konden worden. Ik heb u daarom toegezegd deze vragen schriftelijk te zullen beantwoorden voor een nog te agenderen vervolg-AO. Met deze brief beantwoord ik uw vragen.

Lokaal Jeugdbeleid

Jeugdzorgfonds

Tijdens het AO is de rol van de gemeente aan de orde gekomen. Mevrouw Bouchibti heeft op dit terrein aandacht gevraagd voor voldoende ruimte voor gemeenten om te komen tot samenhangend jeugdbeleid. Zij heeft voorgesteld om daartoe voor de vier grote steden een jeugdzorgfonds te vormen, waarin de geldstromen voor lokale jeugdzorg vanuit het Rijk ontschot worden toegekend aan gemeenten.

Ik onderken het belang van ruimte voor gemeenten om samenhangend jeugdbeleid te voeren. Daarom heb ik met ingang van dit jaar verschillende geldstromen voor preventief jeugdbeleid gebundeld in de Brede Doeluitkering CJG, en daaraan toegevoegd de extra middelen die het kabinet beschikbaar heeft gesteld voor opvoed- en gezinsondersteuning. Deze middelen kunnen op grond van de betreffende regeling door gemeenten breed ingezet worden: voor het realiseren van Centra voor Jeugd en Gezin, voor jeugdgezondheidszorg en voor maatschappelijke ondersteuning jeugd. In 2012 zullen de middelen worden overgeheveld naar het Gemeentefonds als er sprake is van landelijke dekking van Centra voor Jeugd en Gezin.

Het wordt dan gevoegd bij de middelen die nu onderdeel zijn van het Gemeentefonds: het welzijnsbudget dat in de jaren '80 is gedecentraliseerd, middelen voor het maatwerkdeel jeugdgezondheidszorg en middelen voor het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex. Het kabinet stelt verder – conform het Bestuursakkoord met de VNG – een bedrag olopend tot € 100 miljoen in 2011 via het accres van het

Gemeentefonds beschikbaar, waarmee een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin. Gemeenten hebben dus al veel ruimte om de verschillende budgetten gebundeld in te zetten en zo goed en integraal vorm te geven aan preventie.

Als gemeenten aangeven dat zij desondanks last hebben van schotten tussen de budgetten voor lokale jeugdzorg wil ik daar serieus op ingaan. Hiervoor is het dan wel noodzakelijk dat gemeenten goed weten welke middelen zij waaraan besteden en wat de precieze knelpunten zijn. De gemeente Amsterdam is hiervan een goed voorbeeld: zij heeft dit gedaan met het onderzoek «Systeem in beeld» en is naar aanleiding daarvan in gesprek getreden met de betrokken departementen. Met Amsterdam is afgesproken dat zij op basis van dit onderzoek met een voorstel komt over de benodigde wijzigingen.

Aansluiting bij project «Kamers met kansen»

In het debat met uw Kamer heeft mevrouw Bouchibti mijn aandacht gevraagd voor het project Kamers met kansen, waarbij jongeren onder begeleiding zelfstandig wonen. Jongeren tussen de 18 en 25 jaar krijgen hier gedurende maximaal anderhalf jaar een huur- en coachingscontract. Dat geeft recht op een veilige en betaalbare plek om te wonen. Door contact met positief ingestelde leeftijdsgenoten, coaches en de aangeboden netwerken kunnen deze jongeren het beste uit zichzelf halen. Bewoners hebben wel de plicht om de geboden kansen te benutten. Het kabinet bevordert op diverse terreinen dat jongeren voldoende uitzicht hebben op zelfstandig wonen, al dan niet aan het einde van een hulpverleningstraject. Daarom heb ik met provincies in de afspraken Versnelling in Verbetering het onderwerp preventie en doorstroom benoemd. De steun van de minister voor WWI voor het initiatief «Kamers met Kansen» is vanzelfsprekend onderdeel van het kabinetsbeleid.

In Versnelling in Verbetering heb ik aangegeven dat het voor de aanpak van de wachtlijsten cruciaal is dat provincies en gemeenten hun bestuurlijke afspraken concretiseren ter bevordering van preventie en doorstroom. Een aantal provincies (Rotterdam, Flevoland, Zuid-Holland en Groningen) heeft inmiddels specifieke afspraken met gemeenten en/of woningbouwcorporaties vastgelegd. Deze werkwijze verdient brede navolging.

Gesloten jeugdzorg

Scheiding straf/civiel

Tijdens het Algemeen Overleg vroegen verschillende leden van de vaste commissie waarom er nog kinderen zonder straf in een justitiële jeugd-inrichting (JJI) worden geplaatst.

Er is al verschillende keren met uw Kamer gecommuniceerd over de scheiding tussen straf- en civielrechtelijke jeugdigen en over de overgangperiode tot 2010. Ik wijs hierbij op het traject rond de wijziging van de Wet op de Jeugdzorg, waar u in juli 2007 mee heeft ingestemd en op de memorie van toelichting bij het Hoofdstuk gesloten jeugdzorg uit de Wet op de Jeugdzorg.

Sinds 1 januari van dit jaar is het mogelijk om jeugdigen in gesloten jeugdzorg op te nemen. Maar de capaciteit voor de gesloten jeugdzorg is nog in opbouw. Dit gebeurt gefaseerd, omdat het enerzijds nodig is om de overheveling van de justitiële jeugdinrichtingen zorgvuldig te laten

verlopen en anderzijds omdat er voor het nieuwe zorgaanbod verbouw of nieuwbouw noodzakelijk is die tijd vergt. In 2010 zal het aantal benodigde plekken beschikbaar zijn. Dit betekent dat er tussen 2008 en 2010 nog niet voldoende plekken in de gesloten jeugdzorg zijn om alle jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg op te nemen. Omdat voor deze jeugdigen opname in geslotenheid wel van groot belang is, kunnen jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg tot 1 januari 2010 nog worden opgenomen in een JJI. Dat is geregeld in het overgangsrecht.

Om de capaciteit voor de gesloten jeugdzorg zo goed mogelijk te benutten is voor deze overgangsperiode een plaatsingsprotocol opgesteld. In deze afspraak tussen bureaus jeugdzorg, zorgaanbieders en de Dienst Justitiële Inrichtingen, is vastgelegd op welke manier de toeleiding van jeugdigen naar de gesloten jeugdzorg en de JJI's in de overgangsperiode verloopt. De keuze tussen plaatsing in de gesloten jeugdzorg of in een justitiële jeugdinrichting moet gebaseerd zijn op zorginhoudelijke gronden: welke instelling biedt een behandeling die de jeugdige nodig heeft, welke kan hem de bescherming bieden die past bij zijn problemen. Daarom is in het plaatsingsprotocol bepaald dat de meest kwetsbare groepen (daarbij kunt u bijvoorbeeld denken aan slachtoffers van seksueel misbruik), als eerste in aanmerking komen voor een plek in de gesloten jeugdzorg. Alleen als dat echt niet anders kan, worden jeugdigen uit de kwetsbare categorieën nog in de JJI's geplaatst. Dat gebeurt bijvoorbeeld als een jeugdige voor zijn veiligheid onmiddellijk een plek nodig heeft, maar er in de gesloten jeugdzorg nog niet direct een plek vrij is. De jeugdige wordt dan in een JJI geplaatst, maar gelijktijdig aangemeld voor een plek in de gesloten jeugdzorg, zodat hij zo snel mogelijk kan doorstromen.

Ondertussen wordt er hard gewerkt aan de uitbreiding van de capaciteit voor de gesloten jeugdzorg. Ik heb toegezegd, tijdens het Algemeen Overleg over de derde periodieke Nederlandse rapportage over de uitvoering van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind (op 6 december 2007), u te informeren over de transitie van JJI's naar de gesloten jeugdzorg. Ik heb tevens toegezegd u een overzicht te sturen van de landelijke spreiding van de gesloten jeugdzorgvoorzieningen. Per 1 januari 2009 zullen nog twee instellingen van Justitie overkomen naar de gesloten jeugdzorg. Het gaat om locatie De Lindenhorst (onderdeel van De Heuvelrug) in Zeist, met 54 plaatsen en om de JJI Den Engh in Den Dolder en in Ossendrecht met 120, respectievelijk 72 plaatsen. Per 1 januari 2010 zal de overheveling van instellingen van Justitie worden afgerond met de overkomst van 60 plekken bij De Sprengen te Wapenveld. Bovendien zijn er nog verschillende initiatieven bij zorgaanbieders voor het opzetten van nieuw aanbod. Het gaat om initiatieven in Zuid-Holland, Noord-Holland, Noord-Brabant, Limburg en de Stadsregio Haaglanden. Ter informatie stuur ik u daarom een overzicht van de reeds bestaande en geplande capaciteit (bijlage 1). Hiermee doe ik deze toezeggingen gestand. Overigens zal mijn voornemen om de Glen Mills School aan te wijzen als gesloten jeugdzorgaanbieder er toe kunnen leiden dat er sneller meer capaciteit beschikbaar is. Dit aspect heb ik in mijn overwegingen omtrent de Glen Mills School meegenomen.

Zorg voor kinderen met psychiatrische problemen

Tot slot zijn er vragen gesteld over de zorg voor kinderen met psychiatrische problemen in de gesloten jeugdzorg. Het is allereerst van belang dat er een goede indicatie wordt gesteld. Indien psychische problemen op de voorgrond staan, hoort een jeugdige thuis in de jeugd-ggz. Maar bij de jeugdigen die vanwege ernstige opgroei- of opvoedproblemen een machtiging gesloten jeugdzorg krijgen, zitten ook veel kinderen met bijkomende psychische problemen. Deze

moeten en kunnen in de gesloten jeugdzorg herkend én behandeld worden. Het voorzien in de behoefte aan zorg voor psychiatrische problemen is onderdeel van het bieden van verantwoorde zorg. De tijdige diagnose en behandeling van psychiatrische problemen zal daarom ook onderdeel uitmaken van het toetsingkader voor de gesloten jeugdzorg, dat op dit moment door de Inspectie jeugdzorg wordt opgesteld.

Inzet van personeel

Kosten interim managers

Uw Kamer heeft gevraagd om inzicht te krijgen in de kosten die bureaus jeugdzorg maken in verband met de inhuur van interim managers. Het IPO heeft bij alle provincies en grootstedelijke regio's (hierna: provincies) navraag gedaan naar deze kosten. De uitkomsten daarvan zijn als bijlage 2 bij deze brief gevoegd.

Provincies en grootstedelijke regio's zijn verantwoordelijk voor de personele kosten, vergoedingen en beloningen bij de bureaus jeugdzorg. De jeugdzorg is een professionele sector, net als vele andere, waar bij (tijdelijk) gebrek aan management een interim manager kan worden aangehouden.

Ik ga de komende periode in gesprek met provincies over de frequentie waarmee interim management wordt ingezet en de daarbij betaalde vergoeding. Mijn vraag daarbij is of er in de jeugdzorg vaker dan nodig een beroep gedaan wordt op interim management en of de prijs die betaald wordt marktconform is.

Beloningen vast personeel

Per 1 maart 2006 is de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) in werking getreden. Deze wet regelt dat organisaties die onder de werking van de wet vallen de gegevens openbaar moeten maken van functionarissen wier beloning in enig jaar meer dan 130% van het gemiddelde ministersalaris (voor 2007 vastgesteld op 169 000 euro) bedraagt. De bureaus jeugdzorg en de zorgaanbieders die zorg leveren op grond van de Wet op de Jeugdzorg, vallen ook onder de werking van deze wet.

Ik wil in het kader van de uitwerking van de voorstellen van de commissie-Dijkstal over salarissen in de publieke sector, voor de sector jeugdzorg het salarismaximum invoeren, conform de norm van 130% van het huidige gemiddelde ministersalaris.

Wat betreft de bureaus jeugdzorg is er over 2007 één WOPT-melding gedaan. Bureau jeugdzorg Noord-Holland heeft vanwege een uitbetaalde ontslagvergoeding aan de voorzitter en de vice-voorzitter van de Raad van Bestuur twee meldingen gedaan van een inkomen hoger dan de norm. De debet betreffende éénmalige uitkeringen zijn berekend volgens de zogenoemde kantonrechterformule en bij hun vertrek uitgekeerd. Ik zal het IPO vragen om mij te informeren over WOPT-meldingen die zijn gedaan door aanbieders van jeugdzorg. Deze informatie zal ik daarna aan de Kamer toezenden.

Tekort aan jeugdpsychiaters

Op dit moment zijn er ruim 400 geregistreerde kinder- en jeugdpsychiaters. Daarnaast werkt er een onbekend aantal psychiaters zonder een specifieke door de beroepsgroep afgegeven aantekening in de kinder- en jeugdpsychiatrie. Zij zijn daartoe wel bevoegd en bekwaam, maar hebben

geen aantekening, omdat deze pas in de jaren negentig is ingevoerd. Er stromen tot nu toe per jaar ongeveer 30 nieuwe kinder- en jeugdpsychiaters in de opleiding in. Naar aanleiding van het in april 2008 gepubliceerde capaciteitsplan is besloten om voorlopig het bestaande aantal van 150 opleidingsplaatsen voor psychiaters in stand te houden. Sinds januari 2008 valt de opleiding kinder- en jeugdpsychiatrie onder de algemene opleiding psychiatrie, waarmee de opleidingsduur verkort is. Op grond hiervan valt te verwachten dat een groei naar 500 beroepsbeoefenaren in de komende vijf jaar mogelijk is. GGZ Nederland schat in haar visiedocument «Jeugd-ggz breed beschikbaar» (2006–2008) in dat dit aantal voldoende capaciteit biedt voor de jeugd-ggz in de komende periode.

De minister voor Jeugd en Gezin,
A. Rouvoet

Spreadingsoverzicht capaciteit gesloten jeugdzorg**Beschikbare plekken op 1-1-2008 per provincie/grootstedelijke regio**

Provincie	Naam initiatief + instellingen	Capaciteit
Friesland	Verplaatsing capaciteit van Het Poortje naar Friesland	24
Gelderland	Rentray Eefde	119
	Otto Gerhard Heldring Stichting	151
	De Juiste Hulp van de Hoenderloo Groep	50
Groningen	Het Poortje , De Waterpoort	144/120 ¹
Limburg	Icarus, van het Keerpunt	50
Noord-Brabant	Paljas Plus van Tender en BJ Brabant	58
Overijssel	Harreveld Alexandra	60
Zuid-Holland	Hand in Hand van Harreveld/Horizon	26
Amsterdam	De Koppeling van Spirit	48
Haaglanden	JJC van Jeugdformaat	26

¹ Thans 144 plaatsen. Wordt in de loop van 2008 120 i.v.m. verplaatsing capaciteit naar de provincie Friesland.

Geplande initiatieven en over te hevelen instellingen per provincie/grootstedelijke regio

Provincie	Naam initiatief + instellingen	Capaciteit	Geplande start
Gelderland	JJI De Sprengen Wapenveld	60	Overheveling 1-1-10
Limburg	Uitbreiding Icarus, het Keerpunt	24	Eind 2008
Noord-Brabant	Nieuwe initiatieven in Brabant voor zuidelijke regio (plannen van Paljas Plus en Den Engh)	75	Deels 1-1-09 en deels 2011
Noord-Holland	Transferium van Parlan	80 ²	Nieuwbouw 2010
Utrecht	JJI De Heuvelrug, locatie Lindenhorst	54	Overheveling 1-1-09
Zuid-Holland	Nieuw plan van Zuid-Holland/Harreveld	70	Nieuwbouw 2010
Haaglanden	Tweede locatie JJC van Jeugdformaat	50	Nieuwbouw 2010

¹ De mogelijkheden om eerder op te starten met 48 plaatsen per 1-1-2009 worden op dit moment onderzocht.

Landelijke capaciteit

Locatie	Naam initiatief + instellingen	Capaciteit	geplande start
Gelderland	Moeder-Kind huis	5	Bestaand
Gelderland	FOBA Harreveld	12	Bestaand
Noord-Brabant	JJI Den Engh	72	Overheveling 1-1-09
Utrecht	Den Engh	120	Overheveling 1-1-09
Rotterdam	Horizon, besloten 12-min	20	Bestaand
Gelderland	Hoenderloo groep/Glen Mills	120	Voorgenomen

Capaciteit gesloten jeugdzorg 2008–2010 totaal

01-01-2008	01-01-2009	01-01-2010 e.v.
769	1 015	1 494

Bijlage 2

Kosten interimmanagement bureaus jeugdzorg

In het AO van donderdag 26 juni 2008 heb ik toegezegd bij het IPO navraag te doen naar de inzet en kosten van interim managers bij de bureaus jeugdzorg. Het IPO heeft mij de resultaten van deze inventarisatie doen toekomen.

In onderstaande tabel wordt op basis van een opgave van het IPO per provincie aangegeven welke kosten gemaakt zijn in 2007 of 2008 voor interimmanagement, gedurende welke periode en welke functie de betreffende interim manager vervult of vervulde.

Provincie/ stadsregio	Kosten in 2007 (€)	Kosten in 2008 (€)	Periode	Functie
Groningen	123 168	–	8 maanden 3,5 dag per week	bestuurder
Fryslan	0	0	–	–
Overijssel	0	0	–	–
Flevoland	–	30 639	–	–
per maand	geen opgave	Manager toegang/AMK	–	–
N-Brabant	549 903	–	–	Betreft diverse managers over diverse tijdvakken
Limburg	0	0	–	–
Amsterdam regio	–	65 834	3 maanden 4 dagen p/w	Interim tot zomer 2008
Rotterdam regio	0	0	–	–
Zeeland	69 300	–	6 maanden	In 2007 één interim manager € 69 300 voor 6 maanden (611 uur). Omgerekend op jaarbasis was dat € 147 200.
N-Holland	–	95 000	1-1 t/m 31-3	Bestuurder
	–	115 000	1-1 t/m 30-6	Sector-manager
	–	100 000	1-1 t/m 30-6	Manager Facility
	–	135 000	1-5 t/m 31-10	Manager P&O
Utrecht	258 000	–	1-1 t/m 31-8	Directeur-bestuurder
Drenthe	0	0	–	–
Gelderland	0	0	–	–
Haaglanden regio	176 347	47 803	In 2007: hele jaar, in 2008: jan-mei	Kosten voor 2007 omvatten bijdrage vanuit Haaglanden voor o.a. opvulling vacature hoofd van de gezamenlijke tussenstichting van Haaglanden en Zuid-Holland
Z-Holland	0	0	–	–

Bron: IPO, juni 2008